

V I Lenin

Bojkotten mot bulyginska duman och upproret

Det nuvarande politiska läget i Ryssland uppvisar följande bild: det är möjligt, att den bulyginska duman snart kommer att inkallas, d. v. s. en rådgivande församling av representanter för godsägarna och storbourgeoisin, som är vald under uppsikt och medverkan av den absolutistiska regeringens lakejer och på grundval av en så utpräglad census-, stånds- och indirekt rösträtt, att den rent av är ett hån mot idén om en folkrepresentation. Vilken ställning skall man inta gentemot denna дума? Den liberala demokratin ger två svar på denna fråga: dess vänsterflygel i form av "Föreningsförbundet", d. v. s. huvudsakligen representanter för de borgerliga intellektuella, uttalar sig för bojkott mot denna дума, för att man inte skall delta i valen utan utnyttja tillfället till en intensiv agitation för en demokratisk författning på grundvalen av allmän rösträtt. Dess högerflygel i form av zemstvo- och stadsfunktionärernas julikongress, eller rättare: en viss del av denna kongress, är mot bojkotten, är för deltagande i valen, för att söka få in största möjliga antal av sina kandidater i duman. Kongressen har visserligen ännu inte fattat något beslut i denna fråga och uppskjutit avgörandet till nästa kongress, vilken telegrafiskt skall inkallas så snart den bulyginska "författningen" offentliggjorts. Den liberala demokratin högerflygel har dock i tillräcklig grad utformat sin mening.

Den revolutionära demokratin, d. v. s. huvudsakligen proletariatet och dess klassmedvetna förespråkare, socialdemokratin, är i det stora hela obetingat för upproret. Denna skillnad i taktiken uppfattas riktigt av *Osvobosjdenije* (Frigörelse), den monarkistiska liberala bourgeoisins organ, i vars senaste nummer (74) å ena sidan den "öppna propagandan för det väpnade upproret" avgjort utdöms som "vanvettig och brottslig", medan å andra sidan bojkottidén kritiserar som "praktiskt ofruktbar", och där man ger uttryck åt den övertygelsen, att inte endast det konstitutionellt-"demokratiska" (läs monarkistiska) partiets zemstvo-fraktion, utan också Föreningsförbundet kommer att "avlägga sin statsexamen", d. v. s. ge upp tanken på bojkott.

Frågan är nu, hur det klassmedvetna proletariats parti måste ställa sig till bojkottidén och vilken taktisk paroll det bör ställa i förgrunden för folkmassorna. För att besvara denna fråga måste man framför allt erinra sig, vari den bulyginska "författningens" väsen och huvudsakliga betydelse består. Den är en överenskommelse mellan tsarismen samt godsägarna och storbourgeoisin, vilka med hjälp av en menlös, för självhärskardömet fullständigt oskadlig skenkonstitutionell allmosa så småningom skall skiljas från revolutionen, d. v. s. från det kämpande folket och försonas med självhärskardömet. Då hela vårt konstitutionellt-"demokratiska" parti ingenting högre önskar än monarkins upprätthållande och ett överhus (d. v. s. att i landets statliga struktur de politiska privilegierna och det politiska herraväldet redan på förhand skulle tillförsäkras de "övre tiotusen"), så råder det intet tvivel om att en sådan överenskommelse är möjlig. Ja, än mer: i en eller annan form är en sådan överenskommelse förr eller senare oundviklig, åtminstone med en del av bourgeoisin, ty den dikteras genom bourgeoisins hela klassläge i den kapitalistiska ordningen. Frågan gäller bara när och hur denna överenskommelse kommer till stånd, och det proletära partiets hela uppgift består i att så länge som möjligt uppskjuta ögonblicket för överenskommelsens ingående, att såvitt möjligt splittra bourgeoisin, att dra största möjliga nytta för revolutionen av bourgeoisins tillfälliga hänvändelser till folket och att under denna period förbereda det revolutionära folkets (proletariatets och böndernas) krafter till att med våld störta självhärskardömet samt att skjuta den förrädiska bourgeoisin åt sidan, neutralisera den.

Det väsentliga i bourgeoisins politiska läge består, som vi redan upprepade gånger har påvisat, i verkligheten just däri, att den står mellan tsaren och folket, att den försöker spela rollen av

en ärlig mäklare samt bakom det kämpande folkets rygg smyga sig till makten. Därför hänvänder sig bourgeoisin i dag till tsaren, i morgon till folket; till den förre med en politisk schackrares ”allvarligt menade, sakliga” förslag, till det senare med intetsägande fraser om friheten (hr I. Petrunkevits tal på julikongressen). För oss är det fördelaktigt, om bourgeoisin vänder sig till folket, ty därmed levererar den material till politiskt väckande och politisk upplysning av så efterblivna och så breda massor, att det vore den renaste utopi att vilja nå dem med den socialdemokratiska agitationen. Må bourgeoisin ruska upp de mest efterblivna, må den på alla håll luckra upp jordmånen – i denna jord skall vi outtröttligt strö ut den socialistiska sådden. Överallt i Västeuropa har bourgeoisin genom kampen mot absolutismen varit tvungen att väcka folkets politiska självmedvetande, varvid den samtidigt har strävat efter att inom arbetarklassen strö ut de borgerliga teoriernas sådd. Det är vår uppgift att draga nytta av bourgeoisins förstörelsearbete mot självhärskardömet och outtröttligt klargöra för arbetarklassen dess socialistiska uppgifter, oförsonligheten mellan dess intressen och bourgeoisins intressen.

Härav framgår det klart, att vår taktik i nuvarande stund främst måste bestå i att understödja bojkottidén. Själva bojkottfrågan är en den borgerliga demokratins inre angelägenhet. Arbetarklassen är inte direkt intresserad av den, men den är obetingat intresserad av att understödja den del av den borgerliga demokratin, som är mera revolutionär, och den är intresserad av att utvidga och tillspetsa den politiska agitationen. Bojkotten mot duman är en förstärkt appell av bourgeoisin till folket, den innebär ett utvecklande av dess agitation, den innebär ökade tillfällen för vår agitation och ett fördjupande av den politiska krisen, d. v. s. den revolutionära rörelsens källa. Den liberala bourgeoisins deltagande i duman betyder ett försvagande av dess agitation för ögonblicket, betyder att den mera vänder sig till tsaren än till folket och att en kontrarevolutionär överenskommelse mellan tsaren och bourgeoisin är på väg att ingås.

Obestridligen kommer den bulyginska duman själv, även om den inte ”sprängs” att i framtiden oundvikligen framkalla politiska konflikter, som proletariatet ovillkorligen måste utnyttja. Men det är en framtidsfråga. Det vore löjligt att ”utfästa sig” att inte utnyttja denna bourgeoisins och ämbetsmannakårens duma för agitationens och kampens syften; men det är inte det frågan gäller nu. Nu har den borgerliga demokratins vänsterflygel själv rest frågan om öppen och direkt kamp mot duman genom bojkott, och vi måste sätta in alla krafter för att hjälpa till vid detta mera energiska angrepp. Vi måste ta de borgerliga demokraterna, folket från *Osvobosjdenije* på orden: vi måste så mycket som möjligt sprida deras fraser ”à la Petrunkevitsj” om appellen till folket, avslöja dem för folket genom att visa att det första och allra svagaste provet för dessa fraser ligger just i den frågan, om duman skall bojkottas, d. v. s. om man skall vända sig till folket med protest, eller om man skall ta emot duman, d. v. s. avstå från protesten, än en gång gå till tsaren och låta nöja sig med detta förlöjligande av en folkrepresentation.

Sedan måste vi för det andra göra allt som står i vår förmåga för att bojkotten skall medföra en verklig nytta ifråga om agitationens utvidgande och fördjupande och inte inskränka det hela till att man helt enkelt och passivt avhåller sig från att rösta. Denna tanke är, om vi inte misstar oss, tämligen vitt spridd bland de i Ryssland arbetande kamraterna – de sammanfattar sin tanke i orden: *aktiv* bojkott. I motsats till den passiva metoden att avhålla sig från att rösta, måste den aktiva bojkotten innebära att agitationen tiodubblas, att möten hålls överallt, att valmötena utnyttjas, även om man med våld måste tränga sig in i dem, att organisera demonstrationer, politiska strejker o. s. v., o. s. v. Det säger sig själv, att tillfälliga överenskommelser i agitations- och kampsyfte med en eller annan grupp av den revolutionära borgerliga demokratin – så som det på grund av en rad beslut av vårt parti i allmänhet är tillåtet – på grund härav är särskilt ändamålsenliga. Härvid måste vi å ena sidan oavlatligt hävda det proletära

partiets klasskaraktär och ej för ett ögonblick inställa den socialdemokratiska kritiken mot våra borgerliga bundsförvanter. Å andra sidan skulle vi inte uppfylla vår uppgift som den mest framskridna klassens parti, om vi inte förstod att i agitationen ställa den paroll i förgrunden, som i det givna ögonblicket av den demokratiska revolutionen är den mest revolutionära. Häri består vår tredje omedelbara och närmaste politiska uppgift. "Aktiv dumabojkott" betyder som sagt agitation, värvning, organisation av de revolutionära krafterna i ökad omfattning, med dubbel energi, under tredubbelt tryck. Men utan en klar, noggrann, oförbehållsam paroll är ett sådant arbete otänkbart. Denna paroll kan endast vara det väpnade upproret. Regeringens inkallande av en grovt förfalskad "folkrepresentation" ger utomordentliga anledningar till agitation för en verklig folkrepresentation, till att klargöra för de bredaste massor att denna verkliga representation nu (efter detta bedrägeri och detta hån mot folket från tsarens sida) endast kan inkallas av en provisorisk revolutionär regering, som kan tillsättas endast efter det väpnade upprorets seger och den tsaristiska regeringsmaktens faktiska störtande. Ett bättre ögonblick för en bred agitation för upproret kan inte tänkas, och en sådan agitation kräver också fullkomlig klarhet beträffande den provisoriska revolutionära regeringens program. Detta program måste utgöras av de *sex* punkter, som vi redan tidigare uppräknat (Proletarij nr 7, "Den revolutionära armén och den revolutionära regeringen"); 1. inkallande av en av hela folket vald konstituerande församling; 2. folkbeväpning; 3. politisk frihet och omedelbart upphävande av alla lagar, som står i motsättning till denna; 4. fullständig kulturell och politisk frihet för alla förtryckta och icke fullt berättigade folkslag; det ryska folket kan inte erövra sig frihet, om det inte kämpar för de andra folkslagens frihet; 5. åttatimmars arbetsdag; 6. grundande av bondekommittéer för att understödja och genomföra alla demokratiska reformer, också agrarreformerna, inklusive konfiskering av storgodsen.

Således: det kraftigaste understödjande av bojkottidén; avslöjande av det förräderi, som den borgerliga demokratins högerflygel begår, då den avvisar bojkotten; bojkottens förvandling till en aktiv sådan, d. v. s. utvecklande av den bredaste agitation; propaganda för det väpnade upproret, uppmaning till omedelbart organiserande av kampgrupper och avdelningar av en revolutionär armé för att störta självhärskardömet och bilda en provisorisk revolutionär regering; spridande och klargörande av det grundläggande och ovillkorligen bindande programmet för denna provisoriska revolutionära regering, vilken måste utgöra upprorets banér och exemplet för alla förestående upprepningar av händelserna i Odessa.

Denna taktik måste det klassmedvetna proletariatets parti följa. För att fullt klargöra denna taktik och göra den enhetlig, måste vi ytterligare uppehålla oss vid *Iskras* taktik. Denna är framlagd i nr 106 i artikeln "Försvar eller angrepp?". Utan att dröja vid de obetydliga och partiella meningsskiljaktigheterna, vilka kommer att falla bort av sig själva vid första försök att gå över till handling, skall vi taga sikte på de principiella meningsskiljaktigheterna. Medan *Iskra* med rätta fördömer den passiva bojkotten, uppställer den i motsats härtill tanken på omedelbart "organiserande av en revolutionär självförvaltning" som en "eventuell prolog till upproret". Enligt *Iskras* mening måste vi "erövra oss rätten till valagitation genom att bilda agitationskommittéer av arbetare". Dessa kommittéer "måste sätta som sitt mål att organisera folkets val av revolutionära folkbefullmäktigade utanför den 'lagliga' ram, som fastställs genom regeringsdekretets bestämmelser", vi måste "täcka landet med ett nät av revolutionära självförvaltningsorgan".

En sådan paroll är av noll och intet värde. Med hänsyn till de politiska uppgifterna överhuvud är den ett mischmasch, och med hänsyn till det givna politiska läget gjuter den vatten på Osvobosjdenije-riktningens kvarn. Den revolutionära självförvaltningens organiserande och valet av folkbefullmäktigade är inte upprorets *prolog* utan dess *epilog*. Att nu före upproret och utan samband med upproret sätta som sitt mål att förverkliga denna organisation, betyder att sätta sig ett meningslöst mål och att bringa det revolutionära proletariatets medvetande i

förvirring. Det gäller att först segra i upproret (om också endast i en enskild stad) och att upprätta en provisorisk revolutionär regering, för att denna som organ för upproret, som det revolutionära folkets erkända ledare skall kunna ta itu med att organisera den revolutionära självförvaltningen. Att smussla undan upprorsparollen eller också bara uppskjuta den med hjälp av parollen om att organisera en revolutionär självförvaltning är någonting liknande rådet att fånga en fluga och sedan sätta den på flugpapperet. Om man under de minnesvärda dagarna i Odessa skulle ha rått Odessakamraterna att som prolog till upproret inte organisera en revolutionär armé utan organisera Odessaborna till val av folkbefullmäktigade, så skulle Odessakamraterna självfallet ha skrattat ut detta förslag. *Iskra* upprepar ekonomisternas misstag, vilka i ”kampen för rättigheterna” ville se en prolog till kampen mot självhärskardömet. *Iskra* återvänder till felsluten i den olycksaliga ”zemstvokampanjplanen”, som skyvde undan upprorsparollen med teorin om en ”högre demonstrationstyp”.

Här är inte platsen att dröja vid källan till *Iskra*s taktiska fel; vi hänvisar alla som intresserar sig för detta till N. Lenins broschyr: ”Socialdemokratins två taktiska linjer i den demokratiska revolutionen”. * Viktigare är här att påvisa, hur denna paroll av nya *Iskra*-folket leder hän till *Osvobosjdenije*-männens paroll. I praktiken skulle försöken att före upprorets seger organisera val av folkbefullmäktigade komma *Osvobosjdenije*-männen synnerligen väl till pass och skulle urarta till att socialdemokratin råkade i dessa personers släptåg. Innan självhärskardömet ersatts med en provisorisk revolutionär regering, kommer det inte att tillåta arbetarna och folket att företaga några val, som på något sätt skulle förtjäna beteckningen folkval (och en komedi med ”folk”-val under självhärskardömet kommer socialdemokratin inte att inlåta sig på); men *Osvobosjdenije*-folket, zemstvomännen och stadsfunktionärerna skulle företaga valen och utan vidare utge dem för ”folk”-val, för en ”revolutionär självförvaltning”. Den monarkistiska liberala bourgeoisins hela inställning består nu i försök att undgå upproret, att tvinga självhärskardömet att utan folkets seger över tsarismen erkänna zemstvovalen som folkval samt att utan en verklig revolution utge städernas och zemstvonas självförvaltning som en ”revolutionär (i Petrunkevits mening) självförvaltning”. I nr 74 av *Osvobosjdenije* får denna inställning ett förträffligt uttryck. Man kan knappast tänka sig något vedervärdigare än denna ideolog för en feg bourgeois, som bedyrar att upprorspropagandan ”demoraliserar” både armén och folket! Det sägs i en tid, då till och med en blind kan se, att den ryska småborgaren och soldaten endast genom upproret kan rädda sig från slutgiltig demoralisation och hävda sin rätt att vara medborgare! Den borgerliga Manilov[†] utmålar för sig en arkadisk idyll, där regeringen enbart under den ”offentliga opinionens” tryck skulle vara nödsakad att göra alltjämt nya eftergifter, tills den slutligen inte skulle kunna gå längre och bli tvungen att avträda makten åt Konstituerande församlingen, som väljs på grundvalen av allmän, lika, direkt och hemlig rösträtt, så som samhället kräver” ... (! med ett överhus?). ”I denna fredliga (!!) övergång av makten från den nuvarande regeringen till hela nationens konstituerande församling, som organiserar stats- och regeringsmakten på en ny grundval, ligger absolut ingenting osannolikt”. Och denna den servila bourgeoisins geniala filosofi kompletteras med rådet att vinna armén, särskilt officerarna för sig, att ”egenmäktigt” skapa en folkmilis och tillsätta organ för den lokala självförvaltningen (läs: godsägarnas och kapitalisternas) som ”element för den blivande provisoriska regeringen”.

I *detta* virrvarr finns likväl en mening. Bourgeoisin önskar nämligen ingenting annat, än att makten ”fredligt”, *utan folkuppror* skulle gå över i dess händer; ty upproret skulle måhända kunna segra, tillkämpa sig republiken och en verklig frihet, beväpna proletariatet och uppvigla bondemiljonerna. Att skyvva undan upprorsparollen, vända sig ifrån den och avråda andra ifrån den, tillråda omedelbart organiserande av en självförvaltning (som endast är tillgänglig

* På marxistarkivet: [Socialdemokratins två taktiska linjer i den demokratiska revolutionen](#) – Red.

† Gestalt ur Gogols roman ”Döda själar”. – övers.

för Trubetskoj, Petrunkevitz, Feodorov & Co.) som ”prolog” – det är just vad som behövs för det borgerliga förräderiet mot revolutionen, för kohandeln med tsaren (monarki och överhus) *mot* ”pöbeln”. Den liberala manilovismen är sålunda ett uttryck för penningpungarnas hemligaste tankar och djupaste intressen.

Iskras socialdemokratiska manilovism blottar endast korttänkheten hos en del av socialdemokraterna och dessas avvikelser från proletariats enda revolutionära taktik: att skoningslöst avslöja de borgerligt-opportunistiska illusionerna om att fredliga eftergifter från tsarismens sida är möjliga, att det vore möjligt att förverkliga en självförvaltning utan självhärskardömetts störtande och att val av folkbefullmäktigade vore möjliga som prolog till upproret. Nej, vi måste klart och beslutsamt visa, att upproret är nödvändigt med hänsyn till det nuvarande läget, vi måste direkt mana till uppror (naturligtvis utan att på förhand fastställa dess tidpunkt) och till att omedelbart organisera en revolutionär armé. Endast det djärvaste, bredaste organiserande av en sådan armé kan vara upprorets prolog. Endast upproret kan verkligt säkerställa revolutionens seger, varvid naturligtvis den som är förtrogen med de lokala förhållandena ständigt måste varna för förtidiga upprorsförsök. Endast det verkliga organiserandet av en verklig självförvaltning av folket självt kan bilda det segerrika upprorets epilög.

Augusti 1905

Proletarij nr 12, 16 (3) augusti 1905